

Osnovna škola Slatine
tel: 021 891 464
e-mail: ured@os-slatine-st.skole.hr

Put Lovreta 1
faks: 021 891 027
<http://www.os.slatine.skole.hr/>

31. SMOTRA UČENIČKIH ZADRUGA
SPLITSKO – DALMATINSKE ŽUPANIJE

Split, 24. svibnja 2019.

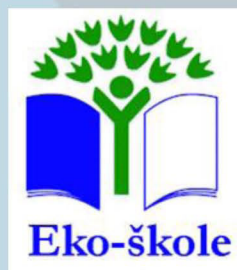
**UČENIČKA ZADRUGA
PRIZIDNICA**

Tradicija utkana u keramičke proizvode

Rad izradila:
Paula Baras, 6.razred

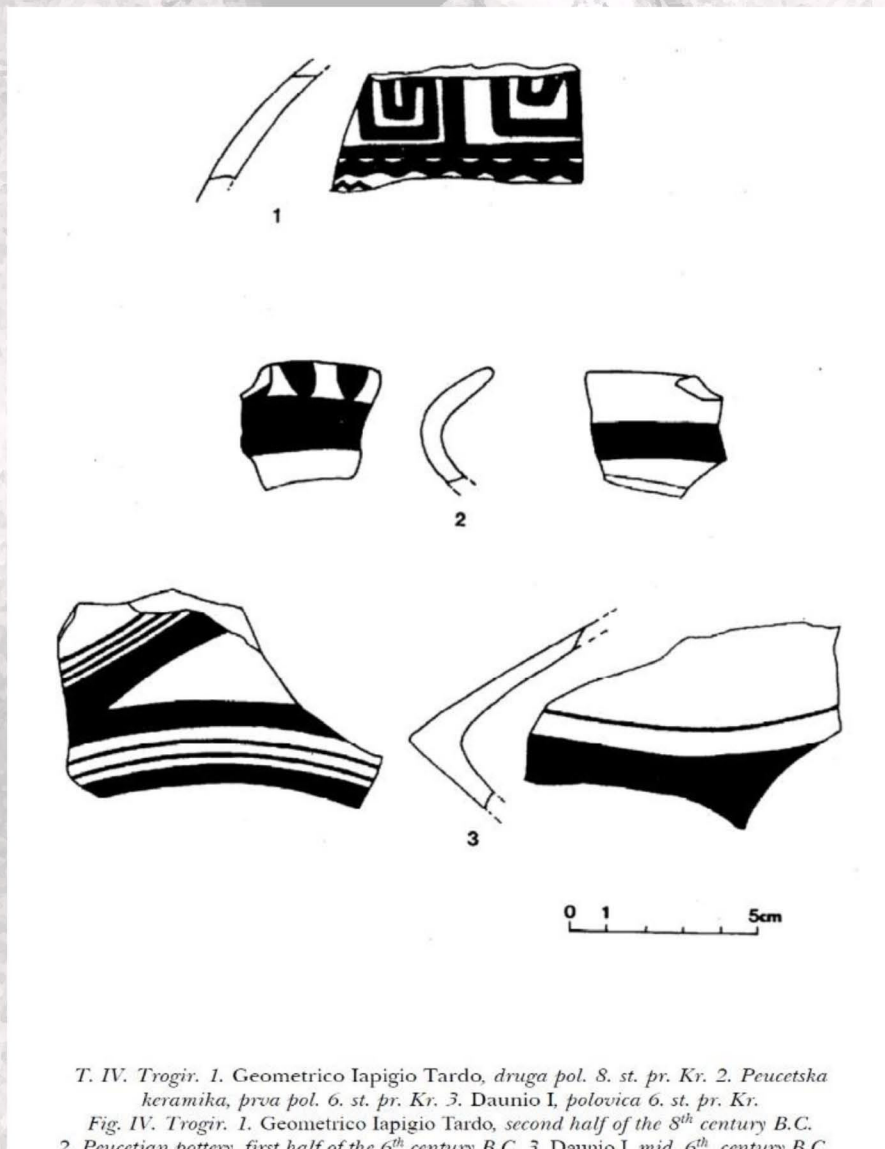
Mentor:
Tomica Jadronja

1) Malo istraživanje povijesti keramike

Članovi likovne sekcije Učeničke zadruge inspiraciju su ovaj put tražili u drevnom umijeću izrade keramičkih posuda od gline – lončarstvu. Zanimalo nas je kako su nekad u prošlosti ljudi izrađivali tako zanimljive predmete. Tada nisu postojale moderne električne peći nego je korišteno loženje drva za postizanje visokih temperatura. Pronašli smo podatke da su

nekad bili potrebni dani da bi se peć dovoljno ugrijala i da je spremna za pečenje gline. Nama je cilj isti – napraviti proizvode koji se pečenjem pretvaraju u čvrste (vremenom) neuništive predmete. Među brojnim grčkim, kineskim i japanskim vazama pronašli smo podatak o nalazu više keramičkih predmeta u blizini mjesta našeg boravka!!! **Da, baš u Slatinama!** Dobro nam je poznata crkva Gospa od Prizidnice, ali nismo znali da se tamo prije više od 2000 godina dogodio brodolom na kojem su pronađeni dijelovi keramičkih predmeta i to posude i amfore. O tome je pisao prof. Nenad Kambi.

sl 1.

U našoj blizi u Arbaniji također je pronađena stara amfora, a u znanstvenom radu Nikše Petrića postoje crteži ostataka nekih posuda starih više od 10000 godina pronađenih u Trogiru. (Sl 1.) Zaintrigirali su nas geometrijski ukrasi koje smo i sami koristili u svom radu.

2) Nabava materijala i pribora za rad

Naručili smo veću količinu gline od poznatog lončara iz Splita. Boja gline je sivo – zelena i naziva se majolica. Naš učitelj se raspitao o načinima pečenja baš te gline. Kupili smo i modelarske nožice, donijeli smo i različite štapiće za oblikovanje, a među njima i one od sladoleda. Da bi glina bila idealne gustoće ne bi smjela biti ni pretvrda ni premekana. Ukoliko je tvrda, puca i trebamo joj dodavati vodu. Ukoliko se dogodi da pretjeramo sa vodom, glina se lijepi za prste i moramo je nastaviti mijesiti dok se ne počne odvajati od prstiju. Naše klupe su uvijek imale zaštitnu foliju kako bi radno mjesto održali čistim.

3a) Oblikovanje vaza – jednostavniji način (dvije polutke)

Za početak oblikovali smo dvije kugle od gline. Produbili smo ih i napravili donji i gornji dio vaze tako da izgledaju poput kupola. Pazili smo da nam je debljina gline uvijek približno jednaka, da nigdje nije pretanka ili predebelja – jer popuca prilikom pečenja.

sl 4. Izrada stijenki

sl. 5. Dodavanje ljevka

sl. 6. Izrada postolja

Na donjem dijelu dodali smo postolje vaze, a na gornjem lijevak te ih povezali u jednu cjelinu. Nekima smo dodali i ručke. Uvijek je važno koristiti vodu kao ljeplivo za povezivanje dijelova kako predmeti ne bi prilikom pečenja popucali zbog pukotina na spojevima.

sl. 6. Spajanje kupola

3b) Oblikovanje vaza – spiralno oblikovanje

Nešto složeniji način izrade vaze je da se prvo napravi postolje u obliku kruga, kvadrata ili dr., te da se uz pomoć „zmijica“ (dugački valjci) spiralno podižu stijenke vaze. Međusobno ih razmazujemo te ih tako povezujemo i učvršćujemo. Na kraju smo površine zagladili prstima i drvцем.

4) Sušenje

Najbolje je ostaviti glinu da se osuši na zraku dva tjedna, a može se vrijeme nešto i skratiti pod uvjetom da se izloži sunčevim zrakama. Ukoliko bi stavili vlažnu glinu u peć dogodilo bi se pucanje predmeta.

5) Prvo pečenje

Prije nego smo složili vaze u peć za keramiku malo smo obradili površinu brusnim papirom te tako izgladili nepravilnosti. Poštivali smo pravila postupnog zagrijavanja u sveukupnom trajanju od 8 sati. Povećanje temperature ne bi smjelo biti više od 5° C u minuti iz sigurnosnih razloga. Programator nam omogućuje da programiramo i vrijeme i visinu temperature. Zadržavali smo se između 15. i 30. minuta na temperaturama 200°C, 500°C, 800°C i na 960°C. Nakon završenog procesa ostavili smo peć da se ohladi do slijedećeg jutra te tek tada izvadili gotove figure. Bile su svijetlo crvenkaste boje. Ili na talijanskom Terracotta - pečena zemlja. Upravo je završeno tzv. biskvitno pečenje.

6) Bojanje

Izabrali smo engobe boje za bojanje naših vaza koje su na bazi gline i vode. Važno je da ih nanosimo kistom u tankim nanosima kako bi spriječili kasnije ljuštenje boje. Kako nam je naša lokalna tradicija bliska, inspiracija su nam bili ornamenti (ukrasi koji se ponavljaju), boje i oblici slatinskih narodnih nošnji.

sl. 10. Detalj ženske narodne nošnje

7) Glazura

Kako bi naši predmeti bili sjajni, ali i kvalitetniji, otporniji i ljepši koristili smo prozirnu sjajnu glazuru bez olova. (CLA 3 transparent)

Vaze su postale glatke, tvrde i zaštićenije. Sve boje su se i dalje vidjele. Miješali smo je sa vodom i nanosili je uranjanjem i spužvom. Temperatura paljenja 930 ° - 980 °C. Nije bilo potrebno 8 sati pečenje već 6 sati također sa postupnim zagrijavanjem.

sl. 11. Finalni proizvod

Sve što smo napravili bilo je naših ruku djelo, nemamo lončarsko kolo (nadamo se da ćemo ga nabaviti u budućnosti), ali smo zato sretni što imamo peć za keramiku koja nam je omogućila da sve ovo izradimo.

Naši radovi su sada spremni za izlaganje u svim zadružnim prigodama te za smotru (Mall of Split) i u konačnici za prodaju. Osim vaza izlagat ćemo motive morskog konjica te crkve Gospe od Prizidnice.